

Asiakasmaksu

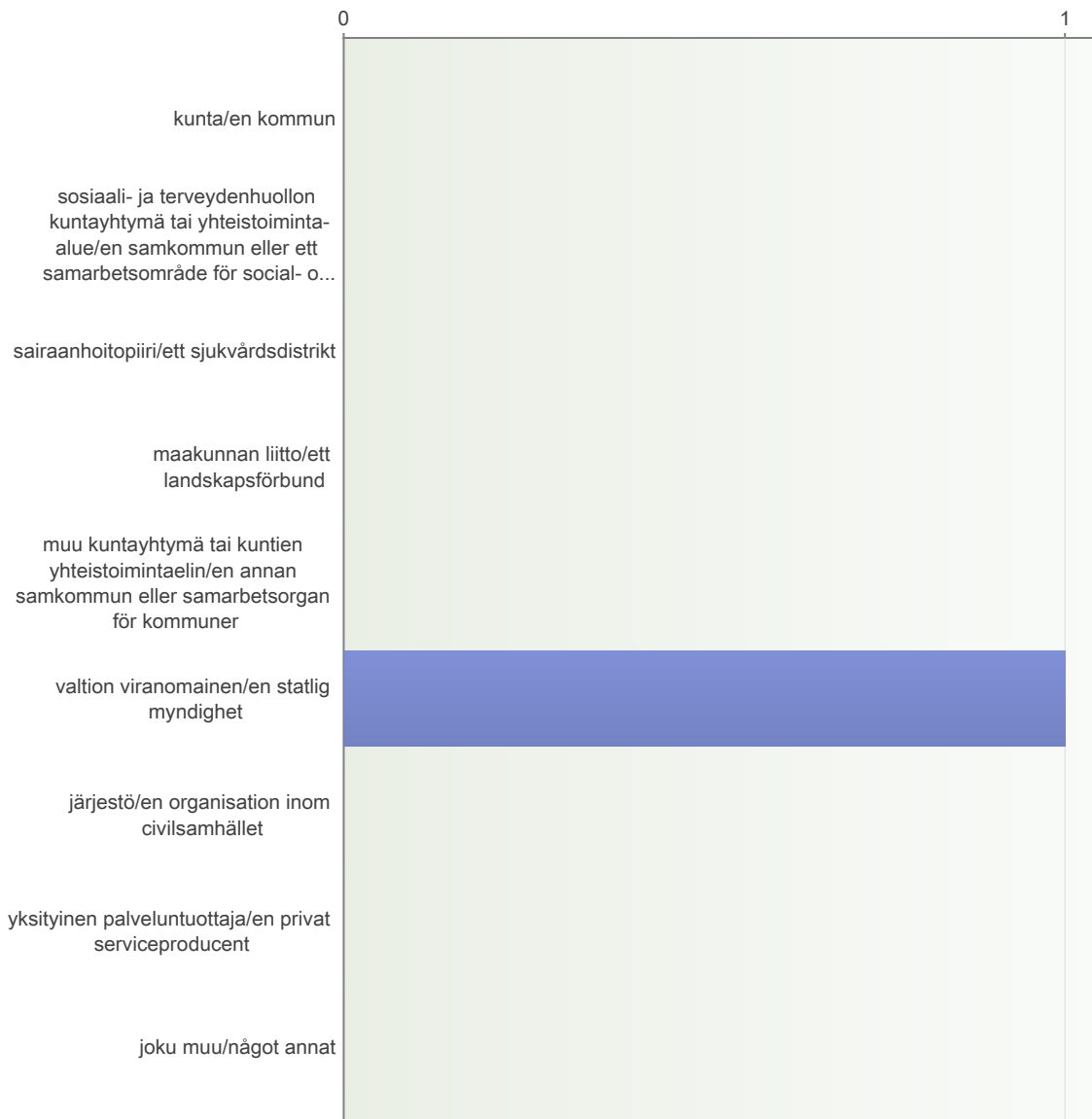
1. Vastaajan taustatiedot/bakgrundsuppgifter

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi/Officiellt namn på den aktör som svarar	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi/Namn på den person som antecknat svaret	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot/Namn på den person som antecknat svaret	Lausuntopyyntön käsittelypäivämäärä toimielimessä/Datum som begäran om remissyttrande behandlades i organet	Toimielimen nimi/Organets namn
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia	Tapio Rätty			

2. Onko vastaaja/Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. Yleiset kysymykset hallituksen esitysluonnoksesta. Kaikkiin kysymyksiin ei tarvitse vastata, jos lausunnonantajalla ei ole asiasta lausuttavaa. Allmänna frågor om utkastet till regeringsproposition. Alla frågor behöver inte besvaras, om remissinstansen inte har något att säga om frågan.

Ei vastauksia.

4. 1 §. Lain tarkoitus/1 §. Lagens syfte

Vastaajien määrä: 1

- Voimassa oleva sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaki ja sen perusteella annettu asetus on osin vanhentunut, vaikeaselkoinen ja myös puutteellinen. Tämän takia pidän perusteltuna, että asiakasmaksulainsäädäntöä uudistetaan kokonaisuudessaan.

Pidän hyvänä lainvalmistelutyönä sitä, että esityksessä on mahdollisimman pitkälti pyritty selvittämään säännösten sisältöä ymmärrettävällä tavalla. Lisäksi pidän tärkeänä, että esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvattaisiin esimerkiksi laskuesimerkeillä sitä, millä tavoin maksu määräytyy ja miten se kertyy, varsinkin silloin, kun kysymys on haavoittuvassa asemassa olevilta palvelujen saajilta peritävistä maksuista.

Pidän myös tärkeänä, että yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvattaisiin selkeästi, mitä maksullisia tai maksuttomia tukipalveluja laitostasumiseen ja muihin asumispalveluihin sisältyy. Kiinnitän sosiaali- ja terveysministeriön huomiota tähän sen viimeistellessä lopullista hallituksen esitystä saamiensa lausuntojen pohjalta.

5. 2 §. Soveltamisala/2 §. Tillämpningsområde

Ei vastauksia.

1 luku. Yleiset säännökset/1 kap. Allmänna bestämmelser

6. 3 §. Määritelmät/3 §. Definitioner

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksen 3 kohdan mukaan edustajalla tarkoitettaisiin paitsi laillista edustajaa tai valtuutettua henkilöä, myös asiakkaan omaista tai muuta läheistä tilanteessa, jossa asiakas ei sairaudestaan, korkeasta iästään, vammastaan tai muusta vastaavasta syystä johtuvan itse-määräämiskykynsä alenemisen vuoksi kykene huolehtimaan asiakasmaksuja koskevista asioistaan.

Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan asiakkaan omaisia ovat hänen aviopuolisonsa, lapsensa, vanhempansa ja sisaruksensa. Muina läheisinä henkilöinä tarkoitetaan avopuolisoa tai muuta asiakkaan kanssa pysyvästi asuvaa henkilöä tai asiakkaan läheisenä pitämää muuta henkilöä.

Säännöksen tarkoittamia henkilöitä voi siten olla useita, esimerkiksi asiakkaan lapset ja asiakkaan avopuoliso. Ristiriitatilanteissa viran-omainen joutuu arvioimaan sen, ketä omaista tai läheistä on pidettävä asiakkaan edustajana. Ilmeisesti kuitenkin tällaisella edustajalla tarkoitetaan henkilön palveluiden tai hoidon järjestämiseen ja toimenpanaan osallistuvaa omaista tai muuta läheistä. Säännöstä voitaisiin ehkä selventää tältä osin.

Säännöksen 14 kohdassa on määriteltä se, mitä tarkoitetaan palvelutunnilla. Säännöksen mukaan palvelutunnilla tarkoitettaisiin asiakassuunnitelmaan ja palvelua koskevaan päätökseen kirjattua palveluihin käytettyä tuntia.

Palvelutunnin määrittelyllä on erityistä merkitystä esimerkiksi kotona annettavien palveluiden maksua määrättäessä. Esityksen 35 §:n mukaan maakunta voi periä jatkuvasti ja säännöllisesti tai pitkäaikaisesti kotona annettavasta palvelusta kuukausimaksun, joka määräytyy palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheen koon mukaan. Säännöksen 2 momentin mukaan maksua määrättäessä otetaan kuitenkin huomioon vain täydet palvelutunnit.

Määritelmäsäännöstä koskevien yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan palvelutunnilla tarkoitetaan sosiaali- tai terveydenhuollon palveluksessa olevan henkilön jokaista ehdotetun lain mukaisiin ja asiakassuunnitelmaan kirjattuihin palveluihin käyttämää alkavaa tuntia.

Pidän säännöksiä ja perusteluja nyt esitetyssä muodossa epäselvinä ja jossain määrin ristiriitaisina. Yksityiskohtaiset perustelut näyttäisivät ohjaavan siihen, että palvelutuntien sijaan perittäisiin tosiasiasa käyntikertoihin perustuva maksu (yksityiskohtaisten perustelujen mukainen ”alkava” tunti).

Pidän tärkeänä, että asiakasmaksuja koskeva lainsäädäntö ja lain yksityiskohtaiset perustelut ovat tulkinnallisesti yksiselitteisiä. Korostan tässä yhteydessä sitä, että kotiin annettavia palveluita (kotipalvelu ja kotisairaanhoido) saavat henkilöt ovat usein haavoittuvassa asemassa olevia. Palveluista perittävät asiakasmaksut eivät saa johtaa siihen, että palveluja tosiasiasa tarvitseva henkilö jättää palvelun käyttämättä siitä perittävän maksun kohtuuttomuuden vuoksi.

Pidän tärkeänä, että lopullisessa hallituksen esityksessä asiaa selvennetään ja hallituksen esityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin liitetään yksinkertaisia esimerkkejä siitä, miten kotipalvelujen maksut määräytyvät.

7. 4 §. Palvelusta perittävä maksu/4 §. Avgift för tjänster

Ei vastauksia.

8. 5 §. Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen/5 §. Avgift som sänks eller inte tas ut

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksen 5 momentin mukaan maakunnan on tehtävä päätös maksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä ennen toimeentulo-tuessa annetussa laissa tarkoitetun toimeentulotuen myöntämistä.

Olen useissa ratkaisuisani todennut, että asiakasmaksun alentaminen tai sen poistaminen on ensisijainen menettely toimeentulotuen myöntämiseen nähden. Toimeentulotuki on viimesijainen etuus, jolla turvataan henkilön perustuslain 19 §:ssä säädettyjen oikeuksien toteutumista.

Yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan maksun alentamisen, sen kokonaan poistamisen tai jo määrätyn maksun perimättä jättämisen olisi aina oltava ensisijaisia toimenpiteitä toimeentulotuen myöntämiseen nähden. Pidän tätä kantaa perusteltuna.

Ongelmana kuitenkin on, että päätöksen saaminen asiakasmaksun poistamisesta tai sen alentamisesta tai päätös määrätyn maksun perimättä jättämisestä saattaa kestää kauan. Toimeentulotuen hakijan ja saajan kannalta on tärkeää, että maksun perintätoimet keskeytetään sellaisessa tilanteessa, jossa asiakas on pyytänyt maksun alentamista tai sen poistamista, tai henkilö on joutunut maksujen takia toimeentulotuen tarpeeseen. Pidän välttämättömänä, että säännöksessä tai ainakin sitä koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa korostetaan viranomaisen velvollisuuksia maksun alentamiseen, poistamiseen ja perimättä jättämiseen liittyen.

Mainitun säännöksen 6 momentin mukaan maakunnan on huolehdittava siitä, että palvelun käyttäjälle (asiakkaalle) annetaan tieto siitä, mitä maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä laissa säädetään.

Momentin mukaan tieto on annettava siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sen sisällön. Edelleen säännöksen 7 momentin mukaan tieto on annettava asiakkaalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai suullisesti. Tieto voidaan antaa myös asiakkaan yksilöimän sähköisen palvelun välityksellä.

Pidän välttämättömänä sitä, että varsinkin haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille annetaan tieto maksun alentamismahdollisuudesta tai maksun perimättä jättämisestä asiakkaan ymmärtämällä ja saautettavalla tavalla. Pidän perustellumpana ja asiakkaan oikeuksia paremmin turvaavana sitä, että tieto maksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä annettaisiin aina myös kirjallisesti. Tällöin asiakkaalla on mahdollisuus tarkistaa saamansa tiedot myös myöhempänä ajankohtana. Neuvontaa ja yksityiskohtaista ohjeistusta voidaan tuki antaa myös pelkästään suullisesti.

9. 6 §. Maksun periminen/6 §. Uttag av avgift

Ei vastauksia.

10. 7 §. Päätös tulosidonnaisesta maksusta/7 §. Beslut om inkomstbunden avgift

Ei vastauksia.

11. 8 §. Maksuttomat sosiaalipalvelut/8 §. Avgiftsfria socialtjänster

Vastaajien määrä: 1

- Kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (auttamislaki) 25 §:n mukaan kansainvälistä suojelua hakevalla, tilapäistä suojelua saavalla ja ih-miskaupan uhrilla, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, on oikeus saada sosiaalihuoltolain 14 §:ssä tarkoitettuja sosiaalipalveluja, jos sosiaalihuollon ammattihenkilö arvioi ne välttämättömäksi sinä aikana, jona henkilö on oikeutettu vastaanottopalveluihin tai jona hän on auttamisjärjestelmässä.

Auttamislain 26 §:n mukaan edellä mainituilla henkilöillä on oikeus saada säännöksessä tarkoitettut terveydenhuollon palvelut samoin perustein kuin henkilö, jolla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa.

Auttamislain mukainen auttamisjärjestelmä koskee myös henkilöitä, joilla on Suomessa kotikunta.

Auttamislain 32 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käyttäjältä voidaan periä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukainen maksu.

Ihmiskaupasta säädetään erityisesti kolmessa kansainvälisessä instrumentissa, joita ovat YK:n ihmiskauppaa koskeva lisäpöytäkirja, Euroopan neuvoston ihmiskaupan vastaista toimintaa koskeva yleissopimus, jonka Suomi on saattanut kansallisesti voimaan vuonna 2012 (SopS 43-44/2012) ja EU:n ihmiskaupan vastainen direktiivi (36/2011/EU) vuodelta 2011.

Lisäpöytäkirjan 6 artiklan 3. kohdan mukaan kukin sopimusvaltio harkitsee sellaisten toimenpiteiden täytäntöönpanoa, joilla autetaan ihmiskaupan uhreja toipumaan fyysisesti, henkisesti ja sosiaalisesti, mm. antamalla lääkinnällistä, henkistä ja aineellista apua.

Euroopan neuvoston yleissopimuksen 12 artiklan mukaan:

1. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet, joilla autetaan uhreja toipumaan fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti. Tähän apuun kuuluu mm. uhrien toimeentulon mahdollistavan elin-tason järjestäminen asianmukaisen ja turvallisen majoituksen, psykologisen ja aineellisen avun sekä vastaavien toimien avulla sekä pääsy kiireelliseen sairaanhoitoon. Lisäksi osapuolet antavat tarvittavan sairaanhoito- tai muun avun niiden alueella laillisesti oleskeleville uhreille, jotka tarvitsevat tällaista apua, mutta joilla ei ole riittä-

viä voimavaroja.

Ihmiskaupan uhrit ovat erittäin haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saaminen on käytännössä aina heille välttämätöntä. Mielestäni auttamisjärjestelmän piirissä olevien ihmiskaupan uhrien saamat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tulisi säätää nimenomaisesti maksuttomiksi. Tällainen menettely edistäisi ja tukisi Suomea koskevien kansainvälisten veloitteiden toteutumista.

Lakiesityksen 9 §:n 14 kohdan mukaan lääkärintodistus tai –lausunto, joka tarvitaan asiakkaan (terveyden)hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi on asiakkaalle maksutonta. Sosiaalihuollossa on varsin tavallista, että asiakkaan oikeus palveluihin määräytyy osin lääkärintodistuksen perusteella. Tällainen tilanne on erityisesti vai-keavammaisten (sosiaalihuoltolain mukaisten) kuljetuspalveluiden järjestämisen osalta sekä erityisesti arvioitaessa henkilön oikeutta tehostettuun palveluasumiseen. Pidän perusteltuna, että sellainen sosiaalihuollon asiakkaalle annettava lääkärintodistus tai –lausunto, jota viranomaisen edellyttää, tai jonka se asettaa palvelun saamisen yhdeksi pääasialliseksi ehdoksi, olisi vastaavasti sosiaalihuollon asiakkaalle maksutonta.

Säännöksen 3 kohdassa on säädetty maksuttomiksi vammaispalvelulain mukaiseen liikkumisen tukeen sisältyvä apu ja tuki lukuun ot-tamatta asumisen tukea. Sosiaalihuoltolain mukaiseen liikkumista tukeviin palveluihin sisältyy myös esimerkiksi saattajapalveluja. Epäselväksi jää, tulevatko nämä saattajapalvelut maksullisiksi, vai onko kysymys sellaisista liitännäispalveluista, jotka ovat maksuttomia 4 §:n 3 momentin perusteella.

12. 9 §. Maksuttomat terveyspalvelut/9 §. Avgiftsfria hälsotjänster

Vastaajien määrä: 1

- Luonnoksen 9 §:n mukaan alle 18 vuotiailta saisi periä vain pykälässä mainitut terveydenhuollon maksut. Myös lastensuojelun maksuja voidaan 47 §:n mukaan periä lapselta laissa mainittavaan määrään saakka. Maksun käyttämättä jätetystä terveydenhuollon tai sosiaalihuollon palvelusta voisi periä jatkossa myös alle 15-vuotiaalta.

Katson, että julkisoikeudellisten maksujen periminen lapselta on ongelmallista kahdesta syystä. Lasten velkaantumiseen ja joutumiseen ulosottooperintään on jo pidempään kiinnitetty huomiota. Jo vuonna 2006 annetun verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:ssä säädetään ulosottomiehen velvollisuudesta pyytää hakijaa tarkistamaan alaikäisen maksuvelvollisuus, jos alle 15-vuotiaalta henkilöltä peritään ulosotossa muuta julkista saatavaa kuin veroa. Lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 83/2006 vp) peruste-luissa todettiin:

”Tarkoitus myös on, että tietyin käytännön ohjaustoimin, kuten sosiaali- ja terveysministeriön antamalla niin sanotulla kuntakirjeellä, kiinnitetään julkisten hoitomaksujen laskuttajien huomiota siihen, ettei laskuja kirjoiteta perusteettomasti alaikäisen nimiin. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että lapsen elatuksesta annetun lain (704/1975) 1 §:n mukainen lapsen oikeus riittävään elatukseen käsittää muun muassa lapsen tarvitseman hoidon. Toisaalta käytännössä jo 12-vuotias saattaa itse käyttää terveyden- tai sosiaalihuollon palveluja ilman huoltajiensa myötävaikutusta. Suunnitteilla on lainmuutos, jonka mukaan terveydenhuollon maksut poistettaisiin alaikäisiltä (Sosiaali- ja terveydenhuollon maksupolitiikan ja maksujärjestelmän uudistamista selvittäneen toimikunnan mietintö, sosiaali- ja terveysministeriö, julkaisu 2005:10).”

Myös lakivaliokunta piti tärkeänä toimenpiteitä alaikäisten suojelemiseksi perusteettomalta velkaantumiselta (La VM 26/2006 vp).

Olen kiinnittänyt kanteluihin antamissani ratkaisuisissa huomiota juuri siihen, että elatusmenoiksi katsottavia

maksuja ei tule maksuunpanna lapsille.

Toinen huomioon otettava seikka, joka voi olla ristiriidassa edellisen kanssa, on kysymys lapsen oikeudesta yksityisyyden suojaan. Olen todennut, että potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain tulkinta lähtee siitä, että pääsääntöisesti tarvitaan alaikäisen nimenomainen suostumus tietojen antamiseen, jos hän kykenee ikänsä ja kehitystasonsa puolesta päättämään hoidostaan. Näin ollen maksuunpano yhtäältä lapselle tai toisaalta huoltajalle ei ole yksiselitteistä. (dnro 1090/4/07) Kysymys liittyy myös luonnoksen 11 §:n 2 momentin säännökseen alaikäisten maksujen liittämistä huoltajan maksuihin maksukaton kertymisen arvioinnissa.

Alaikäiseltä perittäviä maksuja koskevia säännöksiä tulee täsmentää yhtäältä maksun kohdentamisen ja toisaalta lapsen yksityiselämän suojan turvaamisen huomioon ottavalla sääntelyllä.

Voimassa olevan asiakasmaksuasetuksen 23 §:n mukaan ns. nuorison terveystodistus on maksuton. Maksuttomista terveystodistuksista annetun esityksen 9 §:n 14 kohdan mukaan lääkärintodistus tai -lausunto, joka tarvitaan asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi on asiakkaalle maksutonta. Epäselväksi jää, tuleeko nuorison terveystodistus maksulliseksi, vai onko kysymys sellaisesta todistuksesta, jotka ovat maksuttomia 4 §:n 3 momentin perusteella.

13. 10 §. Maksukatto/10 §. Avgiftstak

Ei vastauksia.

14. 11 §. Maksukattoa kerryttävät palvelut/11 §. De tjänster som räknas in i avgiftstaket

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksen 3 momentin mukaan alaikäisen asiakkaan käyttämistä palveluista perityt maksut otetaan huomioon yhdessä hänen vanhempansa tai muun huoltajansa maksujen kanssa. Epäselväksi jää, millä tavoin yksityisesti sijoitetun (esityksessä omaksutun terminologian mukaisen kasvattilapsen) maksut otetaan huomioon lapsen to-siasiallisen hoitajan osalta. Tältä osin yksityiskohtaisia perusteluja tulisi tarkentaa.

2 luku. Maksuttomat palvelut/2 kap. Avgiftsfria tjänster

15. 12 §. Maksujen seuranta/12 §. Uppföljning av avgifter

Ei vastauksia.

16. 13 §. Sosiaali- ja terveyskeskuksen avosairaanhoido/13 §. Öppensjukvård vid social- och hälsocentral

Ei vastauksia.

17. 14 §. Sairaalan poliklinikkakäynti/14 §. Besök på sjukhuspoliklinik

Ei vastauksia.

18. 15 §. Avosairaanhoitoon ja poliklinikkakäyntiin liittyvät tutkimukset/15 §. Undersökningar inom öppen sjukvård och vid poliklinikbesök

Ei vastauksia.

3 luku. Maksukatto/3 kap. Avgiftstak

19. 16 §. Päiväkirurginen toimenpide/16 §. Dagkirurgiskt ingrepp

Ei vastauksia.

20. 17 §. Suun terveydenhuolto/17 §. Mun- och tandvård

Ei vastauksia.

21. 18 §. Erikoissairaanhoidon hoitotoimenpiteet suunhoidon yksikössä/18 §. Vårdåtgärder inom den specialiserade sjukvården vid mun- och tandvårdsenheter

Ei vastauksia.

22. 19 §. Terapia/19 §. Terapi

Ei vastauksia.

23. 20 §. Sarjassa annettava hoito/20 §. Vård i serie

Ei vastauksia.

4 luku. Tasasuuruiset maksut/4 kap. Jämnstora avgifter

24. 21 §. Tilapäinen kotipalvelu/21 §. Tillfällig hemservice

Ei vastauksia.

25. 22 §. Tilapäinen kotisairaanhoito/22 §. Tillfällig hemsjukvård

Ei vastauksia.

26. 23 §. Tilapäinen kotisairaalahoito/23 §. Tillfällig hemsjukhusvård

Ei vastauksia.

27. 24 §. Lyhytaikainen perhehoito/24 §. Kortvarig familjevård

Ei vastauksia.

28. 25 §. Lyhytaikainen asumispalvelu/25 §. Kortvarig boendeservice

Ei vastauksia.

29. 26 §. Lyhytaikainen laitoshoido tai –palvelu/26 §. Kortvarig sluten vård eller kortvarig service på en institution

Ei vastauksia.

30. 27 §. Osavuorokausihoito/27 §. Vård under en del av dygnet

Ei vastauksia.

31. 28 §. Asiakkaan siirtyminen palvelujen välillä/28 §. Förflyttning av kunden mellan tjänster

Ei vastauksia.

32. 29 §. Lääkinnällinen kuntoutus/29 §. Medicinsk rehabilitering

Ei vastauksia.

33. 30 §. Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut/30 §. Tjänster när personer som vårdar en anhörig eller närstående är lediga

Ei vastauksia.

34. 31 §. Ensihoitopalvelu/31 §. Prehospital akutsjukvård

Ei vastauksia.

35. 32 §. Lääkärintodistus ja -lausunto/32 §. Läkarintyg och läkarutlåtande

Ei vastauksia.

36. 33 §. Käyttämättä ja peruuttamatta jätetty palvelu/33 §. Oanvända eller icke-avbokade tjänster

Vastaajien määrä: 1

- Luonnoksen 33 §:n perusteluissa käytetään maksusta myös termiä "sakkomaksu". On mielestäni selvää, että käyttämättä jätetyistä palveluista, kun niille varattua aikaa ei peruuteta, syntyy palvelun tuottajalle kustannuksia. Nykyisen sääntelyn aikana hammashuollon palvelujen käyttämättä jättämisestä syntyvät maksut ovat merkittävä alaikäisiltä lapsilta perinnässä oleva saatavamuoto. Maksun ei tulisi olla kuitenkaan rangaistusluontoinen. Ei ainakaan, jos sen perinnässä tullaan käyttämään perintäyhtiötä. Saatavien perinnästä annetun lain 9 §:n mukaan toimeksisaajan perittäväksi ei saa antaa sellaisia valtion saatavia tai lainvastaisen menettelyn vuoksi määrättyjä julkisoikeudellisia maksuseuraamuksia, jotka voidaan periä ulosottoimin ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa säädetään.

Näin ollen, ja kun ehdotettu maksujen määrä merkitsee nykyiseen lakiin verrattuna selvää korotusta näihin maksuihin, tulisi esimerkiksi palvelusta perittävää maksua koskevassa 4 §:ssä nimenomaisesti todeta, että palveluntuottajan perimä käyttämättä jättämismaksu ei saa ylittää palvelun käyttämisestä perittävää maksua.

Koska maksu voitaisiin maksuunpanna ilman asiakkaan kuulemista, tulisi laskussa kirjallisesti ilmoittaa perimättä jättämisestä hyväksyttävästä syystä ja siitä, mihin mennessä syy on ilmoitettava. Tämä tulisi ilmetä ainakin 33 §:n perusteluista.

37. 34 §. Maksun periminen maksukyvyyn mukaan/34 §. Uttag av avgift enligt betalningsförmågan
Ei vastauksia.

38. 35 §. Kotona annettava palvelu/35 §. Service i hemmet

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksen mukaan maksu määräytyisi palvelutuntimäärän, asiakkaan maksukyvyyn ja perheen koon mukaan. Edellä 3 §:n kohdalla olen esittänyt palvelutuntien määritelmän täydentämistä. Säännös on lisäksi joissain määrin vaikeaselkoinen. Mielestäni hallituksen esityksen tulisi lisätä vielä lisää selkeästi laadittuja esimerkkejä.

39. 36 §. Kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot/36 §. De inkomster som avgiften för service i hemmet utgår från

Ei vastauksia.

40. 37 §. Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido/37 §. Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig sluten vård

Ei vastauksia.

41. 38 §. Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot/38 §. De inkomster som avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg eller långvarig sluten vård utgår från

Ei vastauksia.

42. 39 §. Pitkäaikainen perhehoito/39 §. Långvarig familjevård

Ei vastauksia.

43. 40 §. Laskennallinen metsätulo/40 §. Kalkylerad inkomst av skog

Ei vastauksia.

44. 41 §. Tuloista tehtävät vähennykset/41 §. Avdrag från inkomsterna

Ei vastauksia.

45. 42 §. Tuloista tehtävät vähennykset tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä/42 §. Avdrag från inkomsterna vid fastställande av avgift för serviceboende med heldygnsomsorg

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksen mukaan muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset vähennetään palveluasumisen maksusta siltä osin, kuin lääkemääräyksen tehnyt terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne asiakkaan terveydelle välttämättömiksi.

Yksityiskohtaisista perusteluista ei ilmene, minkä takia näiden lääkkeiden tai valmisteiden osalta edellytetään välttämättömyyttä. Käytännössä hoitava lääkäri arvioi tekemänsä diagnoosin pohjalta potilaan tarvitseman hoidon sekä esimerkiksi sen sisältämät lääkkeet. Kysymys on yksinomaan potilaalle tarpeellisten lääkkeiden tai säännöksessä tarkoitettujen muiden valmisteiden huomioon ottamisesta.

Mikäli edellytykseksi vähentämiselle asetetaan välttämättömyys, voi se estää potilaan tarpeenmukaisen hoidon

järjestämisen. Tällöin siis muita kuin välttämättömiksi arvioitujen lääkkeiden kustannuksia ei otettaisi huomioon maksua määrättäessä.

Totean, että perustuslaki turvaa jokaiselle paitsi oikeuden välttämättömään huolenpitoon, myös jokaiselle riittävät terveyspalvelut sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään. Julkisen vallan on perustuslain mukaan myös edistettävä väestön terveyttä. Terveydenhuollon lainsäädännössä potilaan oikeus määräytyy hänen yksilöllisen hoidon tarpeensa perusteella. Potilaalla on oikeus hänen terveyden-tilansa edellyttämään tarpeelliseen sekä kiireelliseen että kiireettömään terveyden- ja sairaanhoitoon.

Säännöstä tulisi korjata sillä tavoin, että välttämättömyyden sijasta edellytykseksi asetetaan lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden tarpeellisuus asiakkaan terveydenhoidolle.

46. 43 §. Maksun määrääminen/43 §. Fastställande av avgift

Ei vastauksia.

5 luku. Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut/5 kap. Avgifter som fastställs enligt betalningsförmågan

47. 44 §. Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut/44 §. Stödtjänster och boendeservicerelaterade tjänster

Ei vastauksia.

48. 45 §. Avopalveluun tai -hoitoon liittyvä ylläpito/45 §. Uppehälle i samband med sociala insatser eller öppen vård

Ei vastauksia.

49. 46 §. Vammaisuuden perusteella järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito/46 §. Uppehälle i samband med särskild service med anledning av funktionshinder

Vastaajien määrä: 1

- Pidän tärkeänä, että maksu määrätään, kuten 46 §:n yksityiskohtai-sissa perusteluissa on nimenomaisesti todettu, vain henkilön käyttämistä palveluista. Näiltä osin perusteluja tulisi erityisesti 44 ja 45 §:n osalta täydentää.

50. 47 §. Lastensuojelu/47 §. Barnskydd

Vastaajien määrä: 1

- Totean, että lastensuojelussa asiakasmaksujen määräämisellä ja nii-den perimisellä on merkitystä niin lapsen kuin hänen vanhempien-sakin asemaan. Erityisesti huostaanotetun lapsen vanhemmille laa-dittavassa asiakkassuunnitelmassa (vanhemmuutta tukeva asiakas-suunnitelma) olisikin tärkeää arvioida myös se, mikä merkitys on las-tensuojelusta perittävillä maksuilla ja niiden mahdollisella perinnällä vanhempien ja lapsen asemaan. Mielestäni useissa lastensuojeluun liittyvissä tilanteissa saattaa olla perusteet alentaa lastensuojelusta perittäviä maksuja tai poistaa ne kokonaan.

Säännöksen 4 momentin mukaan lapselta tai nuorelta voidaan periä hänen omista tuloistaan maksu, jonka yhteydessä on huolehdittava siitä, että lapselle varataan lastensuojelulain mukaiset itsenäistymisvarat. Nähdäkseni tällaiset maksut, jotka on peritty lapsen omista tuloista ja varoista, eivät ole olleet kuntien talouden kannalta merkittäviä. Sen sijaan, mikäli lapsen tulot ja varat varattaisiin kokonaan lapsen itsenäistymiseen (itsenäistymisvaroihin), olisi tällä positiivinen vaikutus lapsen tulevaisuuteen ja hänen itsenäistymiseensä.

Tämän takia esitän, että lainsäädännössä luovutaan mahdollisuudesta periä lapsen omista tuloista ja varoista maksua sijaishuollosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi.

Samankaltainen tilanne on, kun kysymys on vammaisen lapsen asumisen järjestämisestä muualla kuin oman perheen kanssa (48 §).

51. 48 §. Vammaisen lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa/48 §. Boende för barn med funktionsnedsättning någon annanstans än med den egna familjen

Ei vastauksia.

52. 49 §. Kuljetuspalvelut/49 §. Färdtjänst

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksen mukaan maakunta voisi periä asiakkaalta sosiaalihoitolain 23 §:ssä tarkoitetusta kuljetuspalvelusta ja vammaispolvelulain 16 §:ssä tarkoitetusta kuljetuspalvelusta säännöksessä tarkoitetun maksun. Epäselväksi jää, mitä tarkoitetaan säännöksessä "kuljetus-palvelulla". Viitataan säännöksessä kaikkiin sosiaalihoitolain 23 §:n 3 momentin kohtiin? Säännöstä tai ainakin säännöksen perusteluja tulisi tältä osin tarkentaa.

53. 50 §. Yksityislääkärin läheteellä tehtävät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset/50 §. Laboratorieundersökningar och bilddiagnostik som utförs efter remiss från privatläkare

Ei vastauksia.

54. 51 §. Palvelun keskeytys/51 §. Avbrott i tjänsten

Ei vastauksia.

55. 52 §. Vahingoittunut, hävinnyt tai palauttamatta jätetty apuväline/52 §. Ett skadat, försvunnet eller icke-återlämnat hjälpmedel

Ei vastauksia.

56. 53 §. Henkilö jolla ei ole Suomessa kotikuntaa/53 §. En person utan hemkommun i Finland

Ei vastauksia.

57. 54 §. Tulon, korvauksen ja saamisen periminen maakunnalle/54 §. Uttagande av inkomst, ersättning eller fordring till landskapet

Ei vastauksia.

58. 55 §. Viivästyskorko/55 §. Dröjsmålsränta

Ei vastauksia.

6 luku. Muut maksut/6 kap. Övriga avgifter

59. 56 §. Maksujen ulosotto/56 §. Utsökning av avgifter

Ei vastauksia.

60. 57 §. Maksun palautus ja kuittaus/57 §. Återbetalning och kvittning av avgift

Ei vastauksia.

61. 58 §. Indeksitarkistukset/58 §. Indexjusteringar

Ei vastauksia.

62. 59 §. Muutoksenhaku/59 §. Ändringssökande/60 §. Uppföljningstjänst för tjänsteproduktionen

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksen mukaan oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä voi tehdä hallintovalituksen hallinto-oikeuteen siten, kuin hallinto-lainkäyttölaissa säädetään.

Tuomioistuinmaksulain 1 §:ssä on säädetty oikeudenkäynti- ja ha-kemusmaksusta. Oikeudenkäyntimaksun suuruus on hallinto-oikeudessa 250 euroa. Mainitun lain 4 §:ssä on säädetty oikeuden-käyntimaksun perimättä jättämisestä tai alentamisesta eräissä ta-pauksissa.

Edelleen lain 5 §:ssä on säädetty maksuttomista suoritteista. Sään-nöksen 1 momentin 1 kohdan mukaan maksua ei peritä yksityishen-kilön vireille panemissa sosiaalihuoltolain tai terveydenhuoltolain mukaisissa palvelua tai etuutta koskevissa asiassa. Maksua ei myöskään peritä lastensuojelulain mukaisissa asioissa lukuun otta-matta ns. kuntien välisiä riitaisuuksia.

Hallituksen esityksessä (HE 29/2015) on todettu ”koska maksutto-muus olisi voimassa olevasta laista poiketen rajattu koskemaan tie-tyssä laissa säädettyjä palveluja ja etuuksia, esimerkiksi päivähoitoa koskevan valitusasian käsittely olisi maksullista. Maksuttomuus ei koskisi myöskään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja.”

Totean tältä osin seuraavaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävästä maksulla on käytännössä erittäin suuri merkitys palveluiden käyttäjille. Palvelun saajat ovat usein vähänvaraisia ja haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä, jolloin oikeudenkäyntimaksun periminen tai sen uhka estää käytännössä valitusoikeuden käyttämisen. Perittävällä asiakasmaksulla on siis suuri merkitys palvelun saajalle ja hänen perheelleen. Hallinto-oikeudessa mahdollisesti perittävä oikeudenkäyntimaksu pakottaa käytännössä maksuvelvollisen arvioimaan sen, voiko hän taloudellisen tilanteensa johdosta (tai uskaltaako) käyttää hänelle laissa taattua valitusoikeutta. Säännös asettaa käytännössä vähävaraiset henkilöt eriarvoiseen asemaan suhteessa varakkaisiin palvelujen käyttäjiin.

Totean vielä, että oikeudenkäyntimaksu käytännössä perittäisiin myös siinä tilanteessa, jossa henkilö on hakenut sosiaali- ja terveydenhuollon maksun alennusta tai sen poistamista asiakasmaksulain mukaisessa järjestyksessä. Tällaisen maksun alentamisvaatimuksen perusteena on usein henkilön vähävaraisuus tai hänen tai hänen perheensä sosiaaliset olosuhteet. Oikeudenkäyntimaksu tulisi kuitenkin perittäväksi, mikäli henkilö valittaisi kielteisestä asiakasmaksun alentamista tai poistamista koskevasta päätöksestä hallinto-oikeuteen.

Tuomioistuinmaksulain säännös asiakasmaksuja koskevien valitusten maksullisuudesta on tosiasiasa lisännyt ainakin oikeusasiamiehen kansliaan tulevien kanteluiden ja erityisesti maksuja koskevien tiedusteluiden määrää. Viime kädessä kuitenkin tuomioistuin voi kuntaa (myöhemmin maakuntaa) sitovalla tavalla ratkaista sen, minkä suuruinen maksu asiakkaalle voidaan määrätä.

Katson, että tuomioistuinmaksulain säännös saattaa estää erityisesti vähävaraista ja haavoittuvassa asemassa olevaa henkilöä käyttämästä hänelle kuuluvia lakisääteisiä oikeuksia. Tämän takia asiakasmaksulakia säädettäessä tulisi samalla arvioida myös, tulisiko tuomioistuinmaksulakia tältä osin muuttaa.

63. 60 §. Palvelutuotannon seurantapalvelu/60 §. Uppföljningstjänst för tjänsteproduktionen

Ei vastauksia.

64. 61 §. Maakunnan tiedonsaantioikeus//61 §. Landskapets rätt till information

Ei vastauksia.

65. 62 §. Voimaantulo/62 §. Ikraftträdande

Ei vastauksia.

66. 63 §. Kumottava laki/63 §. Lag som upphävs

Ei vastauksia.

67. 64 §. Siirtymäsäännökset/64 §. Övergångsbestämmelser

Ei vastauksia.

7 luku. Erinäiset säännökset/7 kap. Särskilda bestämmelser

8 luku. Voimaantulo/8 kap. Ikraftträdande